

FORUM MARTINI

MIRE KÉPES A SZÍNHÁZ?

Színház, ahol vannak sokkal fontosabb dolgok, mint maga az előadás. Ahol nincs felvétel, ahol mindenkit várnak. Közösség, pedagógia és egymásratalálás. „Nem színház ez, inkább egy ölelés”- interjúnk Resztár Dániel MASZK-elnökkel a 4. oldalon.

■ Régi-új ékkövel gazdagodott a városközpont

Október 25-én hivatalosan is átadták a nagyközönségnek a megújult Brunszvik-kertet, amely immár ismét a Brunszvik-kastély előtti park 1900-as évek eleji formáját tükrözi. Fejér megye legújabb és alighanem egyik legszebb közparkját Spányi Antal megyés püspök szentelte föl, a park kulcsát pedig Balázs Ervin, a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóintézetének főigazgatója adta át Szabó Tibornak. Az átadóünnepségen a kutatóközpont munkatársai elmondták, hogy a kiskastélyhoz kapcsolódó új látogatóközpont előreláthatólag februárban nyitja meg kapuit, de az Agroverzsum színes programjai már szeptember óta várják a kikapcsolódni vágyókat. A Malom utcában kialakítandó új akadémiai kutatótömbről elmondták, hogy az épület tervezése már folyamatban van.

A Brunszvik-kert mostantól minden nap 7.00-20.00 között bárki számára ingyenesen látogatható, a közpark fenntartásáról pedig a Martongazda Nonprofit Kft. fog gondoskodni. Óvjuk és vigyázzunk Martonvásár megújult nevezetességére, amely biztosan be fogja lopni magát a városunkat felkeresők szívébe is.

■ Elektromos autó-töltőoszlop a központban

A 100% állami tulajdonban álló e-Mobi Elektromobilitás Nonprofit Kft. révén akár fél éven belül 2 darab e-töltőoszlop települhet a kastélypark főbejárata mellett lévő Kodály Zoltán utcai parkolóban. A két töltőoszlopot a cég saját költségén fogja megépíteni és üzemeltetni, így Martonvásár Város Önkormányzatának csupán az előírt 4 darab parkolóhelyet szükséges biztosítani a fejlesztés érdekében. Mivel Érd és Kápolnásnyék között még nem létesültek hasonló berendezések, így a martonvásári töltőoszlopok által bevonzott e-autózók előreláthatólag pozitív hatást fognak gyakorolni a helyi vendéglátóegységek és a turisztikai látványosságok forgalmára, közvetve tehát az önkormányzat bevételeire is.

■ A kitiltás miatt nőtt a kamionforgalom Martonvásáron?

Több martoni lakos is felháborodottan jelezte, hogy a Martonvásár-Ráckeresztúr útszakasz október 4-i kamionkitiltása ellenére az elmúlt időszakban durván megnőtt a teherautó-forgalom városunkban. A faramuci módon éppen fordítottnak tűnő hatás hátterében valójában az M0-s körgyűrű déli szakaszának munkálatai állnak, amelynek hatására baleset esetén gyakran már a törökbálinti M7-M0-s csatlakozásnál jelentős lassításra és araszolásra kényszerül a forgalom. Sajnos a 2020 tavaszáig elhúzódó M0-s beruházásához kötődő torlódások egérútja éppen a 7-es számú főút, ugyanis az M7-M0-s törökbálinti csatlakozása és a 7-es útról elérhető M6-M0-s nagytérenyi felhajtója között baleset esetén több mint 10 km-es araszolást tudnak megspórolni a sofőrök.

A kritikus helyzet megoldása érdekében Martonvásár Város Önkormányzata október végén ismét megkezdte a felelős minisztériumot, a Szabó Tibor által kezdeményezett minisztériumi szintű megbeszélésekről mindenképpen beszámolunk olvasóinknak.

■ Megújul a tornaterem is

Október első felében elkezdődtek a Beethoven Általános Iskola tornatermének felújítási munkálatai is, így az új iskolaszárny átadását és a főépület energetikai korszerűsítését követően 2019 tavaszára immár az intézmény teljes épületállománya megújul. A beruházás 30%-os önkormányzati önerő biztosítása mellett, összesen bruttó 49,7 millió forintból valósul meg. A tornaterem felújítása során a pályaburkolat, a homlokzat és a nyílászárók cseréjét, továbbá a tető, az öltözőhelyiségek és a belső tér komplex átalakítását is elvégzik, illetve korszerűsítik az elektromos hálózatot és a gépészetet is. Az építkezés miatt várhatóan csak 2019 tavaszán nyílik meg a Budai út-Deák Ferenc utca-Szent László út között kialakított, új iskolaszárny mögött létesített átkötő szakasz.

■ Mi épül a főtéren?

Új, különleges épülettel bővül az Emlékezés tere, ugyanis az Óvodamúzeum és a Brunszvik-Beethoven Kulturális Központ között egy multifunkcionális beruházás valósul meg: 500 m² alapterületen panzió, éttermi résszel kibővített kis kávézó és kézműves sörfőzde kerül kialakításra. Az új kisüzemi martoni sörmanufaktúrában 2019 nyarán indul meg a termelés, az új vendéglátóegységek pedig várhatóan már a jövő évi szezon második felétől várják a városunkba látogatókat.

■ Hamarosan híd épül a Széchenyi utcában

2019 I. negyedévében végre megvalósul a Széchenyi utca összekötése, így nem csupán az ott lakók, hanem az iskolát és az óvodát felkeresők számára is könnyebbé válhat a közlekedés. A híd kialakítását követően a patakparton futó, szilárd útburkolat nélküli utcába is kikerül a mindkét irányból behajtani tilos tábla (kivéve célforgalom), így jövő év elején meg fog szűnni az adott szakasz por- és zajterhelése.

■ Ifipark és más fejlesztések

2017-ben a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében 460 millió forint vissza nem térítendő európai uniós támogatást nyert el Martonvásár Város Önkormányzata „A városközpont környezettudatos megújítása Martonvásáron” című projekt megvalósítására, melynek újabb elemeként november elején elkezdődtek a Szent László sétány melletti Ifipark kivitelezési munkálatai. A területet hárs-, kóris- és juhar fafajtákkal parkosítják, ami egyúttal a Szent László-sétány fásítását is jelenti. A fiatalok és az idősek számára egyaránt remek rekreációs lehetőséget kínáló Ifiparkot várhatóan december végén – január elején vehetik birtokba a martonvásáriak és a városunkba látogatók. A modern szabadidős közpark épségét az ősz elején kialakított kamerarendszerrel kívánja garantálni Martonvásár Város Önkormányzata.

A Zöld Város Program Martonvásár városközpontját érintő projektje során a következő városfejlesztési elemek

valósulnak meg 2019 IV. negyedévéig: - Az Óvodamúzeum mögötti területen tematikus játszóudvar kialakítása (Marci vására) - A Dózsa György út gyalogos tereinek szélesítése, parkolóhelyek rendezése és a buszöböl felújítása - A csapadékvíz elvezető hálózat rekonstrukciója a Dózsa György úton - Városi mini tanösvény kialakítása, növényfelületek növelése - Az Ifipark és a Dózsa György út megvilágításának kialakítása, energiatakarékos megújítása, vezeték kiváltás - Térségi szolgáltatóház kialakítása a TSZ udvarban (570 m² két szinten), parkolók kialakítása - Az Emlékezés tere és a Brunszvik-Beethoven Kulturális Központ környezetében lévő léghábelek kiváltása.

■ Értünk dolgoznak

Rendszerbeállító gyakorlaton bizonyította szakmai felkészültségét a Martonvásári Önkéntes Tűzoltó Egyesület október 27-én, szombaton Ráckeresztúron. A tűzoltási, életmentési és műszaki mentési feladatok egyidejű sikeres teljesítésével az utolsó feltételét is abszolválta a szervezet, hogy a közeljövőben önállóan is beavatkozhasanak a tevékenységi területükön, vagyis Martonvásár, Tordas, Ráckeresztúr, Gyúró és Baracska közigazgatási területén.

„NEM SZÍNHÁZ EZ, INKÁBB EGY ÖLELÉS” MASZK-ban és anélkül

Teltházak, együttes örömködés, teljeskörű közösségi tevékenység, vagyis martoni színház. Amiről már a címben ki is derül, hogy valójában több, mint színház. Ki tanul kitől, mennyire hasznosítható a színjátszás a hétköznapi életben, miként jön velünk szembe újra az, amit egyszer már elengedtünk - mindezekről beszélgettünk Resetár Dániel MASZK-elnökkel, színész-rendezővel.

- Elfoglalt ember vagy. Előadásról előadásra, munkából munkába szaladsz, csak van akkor valami nyomós érved, hogy miért kellett az életedbe egy Martonvásár, és az, hogy itt színházat csinálj.

- Mindig is kívülről éreztem magam, most meg talán hazaérkeztem. Semmi sem predestinált arra, hogy színházi ember legyek, apukám kamionos, anyukám boltvezető. Tevékenység- és alkotás szempontból soha nem volt amolyan igazi „családom”, se Veszprémben, se Tatabányán, bárhol is dolgoztam. Martonvásáron más a helyzet. Itt senki sem mondta, gondolta, hogy jó, egy Tartuffe vagy Mercutio érkezett a városba, hanem rendkívül nagy természetességgel kezelik a helyzetet, ahogy azt kell. Hogy itt vagyok, hogy együtt dolgozunk. Egyből kiderült, hogy itt nekem dolgom van, ide kell jönnöm, kötelezően, még akkor is, ha „belpolitiként” először nem volt természetes a vonatozás, még akkor sem, ha csak húsz percig tart. Egy idő után már természetessé vált ez az egész, főleg attól a pillanattól kezdve, hogy kiderült, nagyon is van értelme dolgozni, mert örömet okoz felnőtteknek, gyerekeknek. Ugyanakkor meg persze az is jó érzés, hogy ez nem másé, hanem az „én” színházam. A mi színházunk. Ahol én dirigálok, ahol egy közösséget vezethetek.

- Pedig úgy hírlík, hogy nem dirigálsz, hanem közösséget építesz.

- Persze, mert ennek az alkotófolyamatnak része mindkettő. A közösséget pedig meg kell teremteni, aztán meg össze kell tudni fogni. A dirigálás nem feltétlenül azt jelenti, hogy kiállok eléjük és vezetem őket minden pillanatban, inkább olyan impulzusokat „teszek le” eléjük, amiktől sírnak, nevet-

nek, energikussá válnak. És ahol már két ember nevet fel egyszerre, azt bátran hívhatjuk akár közösségnek is. Ennek ereje van és ez az, ami a kőszínházakból kivészni látszik. Enn egy idő után ettől meg is csömöröltem, inkább fúrtam-faragtam egy műhelyben és próbáltam kiszakadni a színházi közegből. Most azonban friss lett körülöttem a levegő, megtalálnak jó szerepekkel, kíváncsiak rám. Elengedtem ezt az egészet és most meg mégis...

- ...megtalál? szokták is mondani, hogy amit elengedsz, az megtalál, pont azért mert nem ragaszkodsz hozzá görcsösen, s ha dolgod van mégis vele, akkor azt visszazakapsz a sorstól vagy az égtől, kinek mi tetszik.

- Tényleg így van, szoktam erre gondolni. Amitől elbúcsúzol, az szembejön. Az egész életem így történik.

- Te amúgy is szeretsz tiszta lappal indulni, mert ez egy vonzó kihívás.

- Így van. Érzem a martonvásári társulatot. Melós és felemelő tevékenység. Szívesen izzadok le érte. A korábbi motivációvesztés után újra megkaptam az erőt, és a sors fura fintoraként éppen az úgynevezett „amatőröktől”. Ezt a jelzőt egyébként nagyon utálok, és ugyan a MASZK mozaikszó „A” betűje az „amatőrt” jelenti eredetileg, de mi ezt a szót ünnepelesen számúztuk. Hagyjuk el, ne bújjunk e kifejezés mögé, gondoltuk. Mert igazából mi nem amatőrök meg nem úgynevezett „profik” vagyunk, hanem mi azért szövetkeztünk, hogy valami jót csináljunk. Valami nagyon jót. Hogy a maximumot adjuk ki magunkból.

- Ebben a számúzott szóban, jelzőben, hogy „amatőr”, azért nagyon sok erő is van. Számomra azt is jelenti,

hogy nem rutinból játszanak a szereplők és ez jó dolog.

- Sok nagyon jó színésszel játszottam több társulatban és nagyon tudtak közülük sokan „jól” sírni és nevetni. De azért sírtak és nevettek, mert meg tudták csinálni, mert ez a szakmájuk, mert megtanulták. Itt ez másképp működik. Sokszor „csak úgy” megtörténik a dolog, mert az élet, a szituáció hozza meg, és ez csodálatos. Én az őszinteségnek örülök, ezen tudok sírni és nevetni. Nem akarom megbántani kollégáimat más színházakból, de én a meglepetés-színházban hiszek. Ilyen szempontból talán nem is színházat csinálunk Martonvásáron, hanem valami mást, valami többet.

- Minek nevezné inkább?

- Közösséget építünk, de nem akarom megúszni a választ.

- Pedig várom, hogy adj egy jó címet a beszélgetésnek.

- Lehet hogy a beszélgetés végére eljutunk oda. De most elmondok egy sztorit inkább, nem megkerülve a kérdéset. Amikor elkezdtük ezt az egészet, behoztuk új szokásnak, hogy találkozásnál, búcsúnál átöleljük egymást. Mindenki mindenkit. Először ezt furcsállták, én meg éreztem, hogy ez sokat fog adni nekünk. Ebből aztán amolyan bevett szokás lett és még több energiát kapunk tőle. S olyan szinten vált mindennapivá, hogy volt olyan MASZK-tag, aki elmondta nekem, hogy őt otthon sosem ölelik meg, szóval ő részben azért is jár ide, hogy megkapja ezt a szeretetet, ezt az odafigyelést. Úristen, mondtam magamban, alig tudtam megszólalni. Mert ez örületesen fontos. Ez túlmutat a színházon, illetve ha meg azt mondod rá, hogy „közösség”, akkor az meg kevés lenne. Szóval ez inkább egy ölelés.

- Meg is van a cím.

- Igen. Igazad van, ennél jobb nem lesz szerintem sem. Nem színház ez, inkább egy ölelés - ez tényleg jó.

- Ha a közös örömmön túllendülünk, akkor azért megkérdezném azt is, hogy noha te vagy a vezetője ennek a közösségnek - amely munkában nagy segítségére van a drámapedagógiát egyetemi szinten most tanuló színésznő, a veled szimbiózisban élő/alkotó Csikász Ági - szóval, hogy a tanítás mellett tanultok is, ha jól érzem.

- Egyfolytában tanulunk a színészeinktől. Miután kijelenttem, hogy befejeztem a színházat, megtalált egyből egy főszerep. És ezt félig meddig nekik is köszönhetem, mert nagyon sokat tanulok és kapok tőlük itt Martonvásáron. És ez nem technika, nem színházi „tanulás” elsősorban, hanem gondolkodásmód, ami megnyitott számomra egy széles spektrumot, amelynek köszönhetően nagyobb tudok kiáltani, messzebb tudok futni. Olyan, mintha megtanultam volna egy új hangszeren játszani. Szóval igen, tanulok és több lettem Martonvásáron.

- Ez nemcsak színház, hanem pedagógia is, közös tanulás és oktatás.

- A színház mindig pedagógia is. El kell jutatnod az egész társulatot a célba, és nemcsak a főszereplőt, hanem a legkisebb szerepet játszókat is úgy, hogy közben mindenki fontosnak érezze magát az előadásban. Ez a pedagógia. Aki nem jó pedagógus, az borzasztó előadásokat rendez, vagy pedig jókat, de akkor meg a társulat érzi magát borzasztóan a rendezés alatt. Mindkettő rossz. Ráadásul nálunk nem is feltétlenül az a cél, hogy x számú darabot bemutassunk, hanem hogy az úton végigmenjen a társulat minden tagja, fejlődjön

a beszédtechnikája, érezze magát jobban játék közben, valószínűsítse meg önmagát. Volt itt egy srác, aki asztalosnak tanul és a kérésemre hosszú időn keresztül ceruzával a szájában kellett hogy megértesse magát a többiekkel és velem is, mert egész egyszerűen rosszul beszélt. És először persze nem értette. Mondtam neki, hogy ez azért van, mert később hiába forradalmasítod az asztalosipart, hogyha befektetőkkel tárgyalasz, akkor minden azon múlhat, hogy miképp tudod megfogalmazni és előadni azt, amit akarsz. Akár az életed múlhat ezen. Tehát van ennek egy teljesen praktikus, az étellel nagyon is összefüggő vetülete is. Erre is képes tehát a színház.

- Az amatőr szót elutasítod, ugyanakkor felvételi sincs nálatok.

- Kimondtuk, hogy nincs casting és nem utasítunk el senkit. Ki vagyok én, hogy ezt megtegyem, hogy bárkit elutasítsak? Ők a közösség részei akarnak lenni, megvan a kalapácsuk a közös munkához, én vegyem el tőlük? Ez egy közösségi munka, nemcsak dumában, nemcsak hókuszpókuszban. Itt a díszletek is így állnak össze. A Tűv-tevők díszlete is így készült el: összegyűltünk egy garázsban és kifestettük a díszleteket, mást meg összelomítottunk.

- Van annak valamiféle üzenete, hogy lehoztátok az Illyés-darabot az emberek közé és nem a színpadon játszottátok?

- Kaptunk rá kritikát, de többségében üdvözölték az ötletet a nézőink, hiszen közel történtek hozzájuk az események nagyon. Szerintem a teret tudni kell átrendezni, ezt csináljuk egy idő után a saját lakásunkban is a nappalinkkal és a hálószobánkkal is, nem? Megkapja így persze a néző a fújtatást, az ingerültséget, mert túl közel van hozzánk az egész és hisznek benne, hogy ez fog katarzist okozni. Nagyon jó a BBK, szeretjük, de a színpada nem színházi színpad. Van ami megél ezen az úgynevezett kukucska-színpadon, s van, ami nem. Az emelt színpad egy tipikus művházás játszótér, amivel semmi baj nincs, mert van, amihez meg kiváló tér.

- Ráadásul most talán kicsit letisztultabb képzetben is dolgoztok technikailag és MASZK-vezetésileg, ebben is úgymond tiszta lapot kaptatok az élettől.

- Kinőttük a kamaszkort, váltottunk, így akarta a társulat, legalábbis ami az elmúlt 2 évben volt Martonvásáron, hiszen korábban nemcsak ketten voltunk Ágival, akik vezetjük ezt a szakmai munkát, hanem többen. Semmi szégyellnivaló nem volt ebben egyik oldalon sem, egyszerűen nem passzoltak a dominók vezetés-ügyben. Négyen kezdtük, ketten maradtunk, mindenki levonta a megfelelő tanulságokat és megyünk tovább mindannyian a magunk útján.

- Merre haladtok tovább, mire készültök most?

- Nekem az Illyés-darab volt a második rendezésem, és nagy élmény volt. Az Alíz Csodaországban egy új kísérlet, hiszen ez egy fejlesztő pedagógia végterméke, ez egy korosztályos darab lesz, aztán jönnek a Grimm-mesék a 14 felettiekkel, ez már vegyes korosztály, aztán egy kortás magyar dráma. Az alkohol címmel, utána pedig egy igazi martonvásári előadást tervezünk, amelyben csak martoni történeteket állítunk színpadra. Előfordulhat benne majd Brunsvik Teréz titkos élete vagy a szomszéd villanyszerelő is, szóval rólunk szól, velünk állunk, együtt nevetve és igen, egymást átölelve.

| Prieger Zsolt

MARTONI PORTRÉ

A KILYÉNFALVI ORGONÁTÓL A MARTONVÁSÁRI TEPLOMIG

KOVÁCS ZOLTÁN, PLÉBÁNOS

Erdélyből érkezett, de papi tanulmányait már Magyarországon végezte Kovács Zoltán plébános, aki arról mesélt, hogy milyen érzés volt ötödikesként orgonálni a reggeli misén, hány órás egy pap munkanapja, és mennyire volt nehéz átvenni a szolgálatot elődjétől, Schröder Gyula plébánostól.

Még nincs reggel nyolc, és eltévedtem. Nem nagyon: a közösségi háznál cseppet, Kovács Zoltán atya pedig a szomszéd épületben, a plébánián vár. „Két év alatt még nem volt idő feltenni képeket a falra” – szabadkozik kicsit a csupasz falak láttán, amikor a fótóhoz keressük a helyszínt. Az elektromos orgonát választjuk, játszik pár hangot, de hirtelen felpattan és hoz egy kottát. „Így lesz hiteles. Kotta nélkül a kántorképzőben nem is volt szabad játszsanunk.” Majd néhány futam után mosolyogva hozzát teszi: „Azért egy kis Bach megy anélkül is.”

Az erdélyi, gyergyószentmiklósi szülőhely és kilyénfalvi gyerekkor megadta az alapot a papi pályához, de az út nem volt nyílegyenes. „Ahol felnőttem, természetes volt, hogy mindenki járt templomba, megkeresztelkedett, bérmált és elsóálkozott, a gyerekek ministráltak. Én is. És nem tagadom, imponált nekem a plébánosunk, Ferenczi Árpád, aki nagy műveltségű pap volt, az életvitelével, a közösségben vitt szerepével. Ő hozott igazán közeli kapcsolatba a zenével is” – emlékszik vissza Zoltán atya. – „Egyik nap meghirdette, hogy az ügyesebb, a kórusban is éneklő gyerekek járhatnak hozzá zenét tanulni, orgonálni is. Jöttek is úgy nyolcan-tizen, de egy év alatt mindenki lemorzsolódott, csak én maradtam. Aztán egy nyári este megkért, hogy jöjjenek kicsit hamarabb a hétórás misére segíteni. Nem tudtam mire vélni a dolgot, de elmentem. Akkor szépen megkért, hogy orgonáljak én, mert a kántorunk ismét betegeskedik. Hát valahogy így kezdődött.” Nem meglepő, hogy innen a gyulafehérvári egyházi gimnáziumba vezetett az út. „Meg a kántorképzőbe. Párhuzamosan ment a tanulás, és ha nem lett volna meg az előképzettségem például zenei vonalon, talán nem is sikerül a felvételi, az iskola. Kántorképzőnek hívták az iskolát, mert túl sok papnevelődést nem akart megtúrni a román állam, de mi erre

a hivatásra is készültünk ott. A gimnáziumban vegyesen oktattak világi és egyházi tanárok. Amit elsajátítottunk, az a hivatalos állami tanterv volt, de mindezek mellé járt a vallásos nevelés, a keresztény szellemiség.”

Az érettségi után egy év katonaság következett Románia másik végében. Manapság sokan gondolják úgy, hogy nem ártana a kötelező honvédelmi szolgálat, de Zoltán atya ezzel biztosan nem ért egyet. „Semmi jót nem tanultam ott” – mondja a múltba révedve. – „Katonai rendészihez hasonló szolgálatom volt, de inkább csak azt láttam, mennyire mások ott az emberek. Nekem az túl vad vidék volt.” De azért pozitív emlék is kapcsolódik ehhez az időszakhoz: „Románul viszont ott tanultam meg igazán.”

A leszerelés után jöhetett volna a gyulafehérvári papi szeminárium, de Zoltán atya pályája nagyot fordult: országot váltott. „A gimnázium és a papi szeminárium étkezője közös volt, így sokat tudtam arról, milyen iskola, milyen hét év várna rám. Voltak dolgok, amelyek nem tetszettek, így mást kerestem. A keresztszüleim Gödöllőn laknak, hozzájuk jártam akkor már évek óta két hétre a nyári szünetekben, így jött a gondolat, hogy Magyarországon próbáljak szerencsét mint kántor. A váci egyházmegye segítségével kerültem Dányra.” „Nem volt ez kultúrsokk nekem – rázza a fejét a kérdésre tagadólag Zoltán atya. – „A nyaralások miatt ismertem az országot. A gimnáziumban is a családtól távol, kollégistaként laktam, megszoktam, meg kellett szoknom az önállóságot. A dányi kántorlakás magánya pedig arra is jó volt, hogy megérjen bennem a gondolat: papi pályára lépek.”

Egy év váci és öt év egri tanulmány után következett a pappá szentelés. Ez nagyon hosszú idő, Zoltán atya mégis tanult volna többet is. „Pszichológia és konfliktuskezelés. Erre nagy szükség van a napi munkában, ebből oktathattak

volna többet is.” És hogy milyen konfliktusok? A pap is ember, ő sem szakadhat ki az ország, a település kisebb-nagyobb gondjaiból. Az állomáshelyek pedig igen változatosak voltak. Szolnok, Pásztó, Kálló után Kovács Zoltán átkerült a fehérvári egyházmegyéhez, hogy Lepsényben, Válon és Lajos-komáromban szolgáljon, majd 2016 augusztusában megérkezzen Martonvásárra.

„Igen, emlékszem, hogy amikor először felhívott, hogy szeretne velem riportot készíteni azt kérdeztem, van-e jobb hely, mint Martonvásár. Hát mondja meg, ha tud jobbat!” – nevet rám, és mivel látja, hogy komoly válaszon töröm a fejem, megelőz. – „Itt minden feltétel adott. Van megfelelő épület a templomon kívüli közösségi élethez, és van közösség is. Még hozzá igen aktív. Az országos átlagot meghaladó számban járnak a templomba. És ezzel nincs letudva a közösségi élet. Énekkar működik, Kalász csoport, anya-ima, kiállítást rendezünk, színdarabokat tanulnak be. És a nagycsaládok is igen tevékenyek. Munka és a témérdek otthoni teendő mellett is szakítanak időt a közösségre. Úgy látom, ez Schröder Gyula plébános évtizedes munkájának a gyümölcse, aki önállóságra és aktivitásra biztatott, és ezt igyekszem ezt én

is tovább vinni. Ahogy a helyi szokásokat, hagyományokat is. Itt Martonvásáron például a mindenszentek, ha lehet így fogalmazni, erős ünnep, sokan jönnek a templomba. Az elődömmel szerencsére mindent alaposan át tudtam beszélni, és stabil alapra építve vihetem tovább a helyi közösséget.”

„Munkaidő?” – lepődik meg a kérdésesen Zoltán atya. – „Amikor szükség van rám, és persze az állandó feladatok. Hét település tartozik a martonvásári plébániához: Tabajd, Vál, Gyúró, Ráckeresztúr, Kajászó és Tordas. Ennyi helyen még misét mondani sem lennék elég. Szerencsére Hankovszky Béla tábori lelkész ebben segít. Így is marad feladat bőven. Hétfévente két nap alatt hat misét kell celebrálni. Martonvásáron már hármat, vasárnap este is, mert kettő nem volt elég, tele volt a templom” – mondja büszkén az atya.

„Nem tagadom, szeretek itt lenni. Több évtizedet nem hiszem, hogy maradok Martonvásáron, mint az elődöm, nekem az talán túl hosszú idő is lenne egy helyen, de ha át is helyez a püspökség, a városra biztosan jó szívvel fogok emlékezni” – zárja a beszélgetést Kovács Zoltán plébános.

| Busászky Lajos

SZÜLETÉS NAP A PÁPAYBAN

Ismét egy kerek évfordulót ünnepelhetek a Pápay Ágoston Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégiumban. Az intézmény megalakulásának 45. évfordulója alkalmából 2018. október 4-én megrendezett ünnepségükön alkalmuk nyílt arra is, hogy szélesebb körben is visszatekintsenek eddigi eredményeikre és megoszthatták vendégeikkel, szakmai partnereikkel örömeiket.

A programot az iskola fenntartóját képviselő Szilágyiné Németh Sarolta igazgató ünnepi köszöntője nyitotta. Az intézmény és dolgozói munkájának méltatását követően adta át a tantestület részére Kásler Miklós miniszteri elismerő oklevelét.

Orbáné Molnár Anikó igazgatóasszony az elmúlt évek eredményeit, tevékenységeit bemutatva irányította a figyelmet a pedagógiai, gyógypedagógiai és terápiás módszerek széleskörű alkalmazásának fontosságára a sikeres fejlesztés eléréséhez.

Köszöntője végén – nyugdíjba vonulása kapcsán – kollégáinak jelképesen is tovább adta azt a szellemiséget, gyógypedagógiai szemléletet, melyet ő maga is képviselt az intézményben töltött 40 év alatt, és amit 23 év vezetői tevékenységgel a dolgozók felé közvetített. „Egy lángot adok, ápold, add tovább, s híven őrizd” – zárta gondolatait Kányádi Sándor szavaival.

Martonvásár város és az iskola kapcsolatáról Dr. Szabó Tibor polgármester osztotta meg ünnepi gondolatait. A tanulók ajándékműsorát a néptánc csoport és a csengettyűzenekar előadása mellett Farkas Gergő tanuló gitáros szólója is színesítette. A délelőtti zárásaként megemlékeztek az iskola alapító-igazgatójáról és névadójáról, Pápay Ágostonról. Az intézmény vezetői, a tanulók és a vendégek koszorúval, illetve egy-egy szál virággal tisztelegtek emléktáblájánál, illetve a délutáni szakmai programbemutatókra is sokan voltak kíváncsiak.

AZ ELMENŐK TISZTELETE, AVAGY AZ ÉLET RENDJE

A mindenszentek vagy mindenszentek napja a keresztények ünnepe, az üdvözült lelkek emléknapja, melyet a katolikus keresztény világ november 1-jén ünnepel. Ennek apropóján írt jegyzetet Molnár Lívía.

A Mindenszentek ünnepe a római katolikus egyház saját ünnepe, ami a történelem folyamán összekapcsolódott az őszszel tartott ősi kelta Samhain pogány ünneppel is, amelyet azonban már az ókereszténység korában krisztianizáltak. A Samhain pogány ünnep jelentette a kelta népek számára az újév, valamint a tél és a sötétség kezdetét. Úgy hitték, hogy az ünnep éjszakáján az előző évben meghalt emberek lelkei összezavarhatják az élők életét, mivel az év során elhunyt lelkek ezen az éjjelen vándorolnak át a holtak birodalmába. Az emberek a szellemeknek ételt és áldozatot áldoztak, hogy megkönnyítsék a vándorlásukat. A keresztény közösségek a hetedik századtól kezdődően egyes helyeken elkezdtek ünnepet tartani az elhunyt valamennyi katolikus szent tiszteletére. Így a pogány halottakra emlékező ünnep Mindenszentek ünnepeként élt tovább.

Nem keverendő össze mindez a halottak napjával, amelyet november második napján tartunk. A halottak napja keresztény ünnep az elhunyt, de az üdvösséget még el nem nyert, a tisztítótűzben lévő hívekért. Az ókori rómaiak őseiket és hőseiket istenként és félistenként tisztelték. A holtak tisztelőinek szánt, róluk megemlékező ünnep már az ókori Rómában is létezett feralia néven.

A 21. századi ember azonban - aki persze gyakran messze szakadt szülőföldjétől és rendkívül elfoglalt, napjai rohanásban és stresszben telnek -, a karácsonyon és a húsvéton kívül talán egy alkalommal veszi a fáradságot, hogy hazalátogasson mindenképpen: a mindenszentek vagy a halottak napján. Olyan erős késztetés ez, ami azt a kissé ambivalens érzést is segít leküzdeni, amit sokan éreznek manapság az elmúlással kapcsolatban.

Az urbánus ember nem szeret ugyanis szembesülni a szenvedéssel, betegséggel, főképpen a halállal. Idegenné válik számára a legközelebbi rokon is, ha beteg, és lelkiismeretét megnyugtató viszi kórházba, otthonba idős rokonait. Ha barátaink, korunkbeli ismerőseink közül megy el valaki, akkor sajnálkozunk, és esetleg arra a 20 percre vesszük a fáradságot, hogy a temetőbe kimenjünk, amíg feltétlenül szükséges. Meglepődve hallom, hogy a gyerekeket nem akarják magukkal vinni a felnőttek a temetőre, a temetőbe, mi több, ki is fejtik, hogy ők maguk sem szeretnek temetőbe járni. Nem szeretnek? Ez véleményem szerint nem szeretet kérdése, hanem tisztelgés szereteteink előtt és emlékezés felmenőinkre, akik - akárcsak mi - születnek, élnek, szeretnek, küzdenek, majd elmennek, és ma már sokuk a mi emlékezetünkben sem él, olyan régen "voltak".

Emlékszem, 5 éves apró kislányok voltunk az unokanővéremmel, mikor az akkor készült fotók tanúsága szerint kissé megilletődötten álldogáltunk a ravatalozó, majd a nyitott sír mellett, egyforma kék virágos fejkendőben, amit

a dédimamától kaptunk, aki az egyetlen fiát, nagyapánkat temette. A mai napig látom és hallok a fejemben, ahogy fekete viseletében, zsebkendőjét szájához szorítva sír. A mai napig átérzem azt a fájdalmat, de már akkor is érteni véltem, mit érez. Kilátogatni a sírjukhoz emlékek tömegét jelenti ma is, a család történetének folytonosságát, és valami nagyon szép nosztalgiát ama idők iránt, ami már soha nem jön, nem jöhet vissza, és a gyerekeimnek is csak néhány emléktöredéket tudok átadni belőle.

Ezért viszem őket magammal mindenszentek vagy halottak napján a temetőbe, ami virágözönbe és derengő gyertyafénybe burkolódik ilyenkor. Anyai nagyszüleim nyughelyén szürkületkor szokás a temetőbe menni, a domboldalon fekvő temető már messziről világít, festői látvány a falu méretéhez képest szokatlanul nagy barokk templommal a háttérben, és én úgy érzem, végre hazaérkeztem. Mesélem nekik, ki kicsoda volt, álmélkodva csodálunk egy-egy különösen szép síremléket, és érdeklődve silabizáljuk a német nemzetiségű ősök sírjain olvasható gót betűs feliratokat. Még ha ez kissé profánnak is hat - pedig nem kellene, hogy így legyen - a temető teli emberekkel és sok éve nem látott ismerősökkel, rokonokkal beszélgetünk a sírok közt bolyongva, mert hiszem: mindenkinek kell kapnia az emlékezés mécseseiből ezen a napon és ilyenkor mindig nagyon biztos vagyok benne, hogy valójában ez az élet rendje.

| Molnár Lívía

CSAK AZ HAL MEG, KIT FELEDNEK...

Két markáns ember, két, eléggé eltérő életút, mely mégis a közösségteremtésről szól és mély nyomokat hagyott a huszadik század második felének Martonvásárán. Ráadásul a sors úgy hozta, hogy ez év novemberének 19. napja két olyan martonvásári személyiség halálának „kerek” évfordulója is, akik méltán megérdemlik, hogy emléküket őrizzük.

Tíz esztendővel ezelőtt ezen a napon halt meg **Dr. Bogdán Emil** állatorvos. A temesvári Piarista Gimnáziumban érettségizett 1939-ben.

1944 és 1945 között harcolt a második világháborúban, Erdélyből menekülni kényszerült. Állatorvosi diplomát a Magyar Agrártudományi Egyetemen szerzett 1951-ben.

1961-től 1982-ig a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézete Kísérleti Gazdaságának főállatorvosa volt. Kutató állatorvosként elsősorban a juh- és a szarvasmarha légző- és emésztőszervi megbetegedésekkel foglalkozott. Értékes munkásságáért Manninger Rezső-emlékplakettet kapott 1986-ban.

Kora ifjúságától kezdődően a szülőföld, Erdély elkötelezett híve. Közéleti érdeklődésének középpontjában az elszakított részek helyzetének, kultúrájának ismertetése meghatározó elem volt. Ezért is tartotta szükségesnek,

hogy a kutatóintézetben működő Brunsvík Klub mellett legyen egy markánsabb, elsősorban a határon kívül rekedt nemzettársainkra figyelő, az ő életük eseményeit elemző, gondjait feltáró közösség. 1970-ben ilyen céllal alapította meg a Széchenyi István Klubot, mely igen hamar az ország egyik legismertebb ellenzéki klubja lett. A hatalom 1975-ig tűrte a klubot, ekkor betiltották. Meghívott vendégei hazai és a határon túli írók, művészek, politikusok voltak. A klubnak otthont adó, Miklós-pusztai egykori Brauch kastély, ahol estjeiket tartották, mindig zsúfolásig megtelt. Fekete Gyula úgy említi egyik írásában, hogy Martonvásár is lehetett volna Lakihegy, ha a hatalom nem tiltja be a klubot.

Dr. Bogdán Emil meghívottként 1987-ben részt vett a lakiteleki találkozón. Az MDF alapító tagja, a párt martonvásári szervezetének elnöke (1988–1993), országgyűlési képviselője volt (1990–1994). Martonvásár Dr. Bogdán Emil tevékenységének is köszönhetően vált rendszerváltást előkészítő országos mozgalom kiemelkedő helyszínévé.

Udvaros Károly iskolaigazgatót 2013. november 19-én, öt évvel ezelőtt, hosszú betegség után ragadta el a halál. A maga után hagyott életmű azonban Martonvásár számára mind a mai napig példaértékű, követésre és emlékezésre méltó.

A Tolna megyei Felsőnyéken született Udvaros Károly az esztergomi tanító-

képző után a pécsi Pedagógiai Főiskolán szerzett matematika-fizika szakos tanári diplomát.

A füleli iskolában kezdte a tanári pályát, melyet a baracscai általános iskolában folytatott. 1959-62 között osztályfőnök volt. Osztályának tanulói mind a mai napig nagy tisztelettel és szeretettel emlékeznek rá. Innen a székesfehérvári járási művelődési osztályra került gazdasági felügyelőként. 1969-ben nevezték ki a martonvásári általános iskola igazgatójának. Már ekkor felmerült egy új iskola építésének igénye, melynek megvalósításában elévülhetetlen érdemeket szerzett. Neki köszönhető, hogy 1976-ra megépült az új iskola, de ekkor már nem ő volt az igazgató. 1973-tól ugyanis a Megyei Művelődési Osztályon dolgozott, a beruházásokért és a fejlesztési tervek végrehajtásáért felelős vezetőként. 1978-tól újra a martonvásári általános iskola igazgatója lett.

Az 1970-es évek végén kibontakozó ÁMK-mozgalomhoz csatlakozva kezdeményezésére 1981-ben Martonvásáron is létrejött az Általános Művelődési Központ. A martonvásári ÁMK kiválóan működött, a hasonló intézmények vezetői idejártak tapasztalatszerésre.

Az országban elsőként ő vezette be a szabad szombatot itt, a martonvásári iskolában. Az új óvoda felépítése 1991-ben az általa kidolgozott pénzügyi tranzakciók segítségével vált lehetővé. 1989-90-es rendszerváltás megkérdőjelezte az Általános Művelődési Központok létét is. Így ez az intézmény típus itt is megszűnt 1993-ban. Egyidejűleg a képviselő-testület, mint munkáltató, nyugdíjba küldte Udvaros Károlyt.

Mivel nem érte még el a nyugdíjkorhatárt, több éven keresztül Érden, majd egy budapesti iskolában tanított. Ez méltatlan volt ahhoz a hatalmas munkához, amelyet 20 éven át a községben végzett. 2001-ben a civilek köszönték meg elsőként sok éves munkáját a Martonvásár Kultúrájáért kitüntetéssel. 2005-ben, a várossá válás évében, Martonvásár Díszpolgára lett.

Arany diplomáját 2011-ben - már súlyos betegen - vette át.

| Kizmus Lajos

KERTÉSZKEDÜNK ÉS IMÁDJUK!

CSÖRRŐL CSÖRRE JÁRJON A HÍR

Hogyan lesz népszerű a kertünk a madarak körében? Rakjunk-e az etetőbbe kenyérmorzsát? Egyáltalán milyen madárházikót rakjunk a kertbe? Tudjuk-e, hogy csak a folyamatos gondoskodás számít igazi gondoskodásnak? É havi, már télre koncentrálo kertész-rovatunkban e témákat járja körbe Suplicz Rita.

A legtöbben azért lakunk kertés házban, mert a természet közelsége fontos a számunkra. És ha fontos, bizony el kell fogadnunk annak lakóit még akkor is, ha nem sikerül mind-egyiket megszeretnünk. Mert ásáskor néha óriási lárvákat találunk, metszés közben ugrálnak ránk a sáskák, ősszel egerek motoszkálnak itt-ott, és a rebarbara csöves virágszá-raiban is mindig hemzsegnek a bogarak... És akkor jönnek ezek a bájos, repülő csodalények, a madarak, akik ezeket mind megeszik és értelmet nyer a természet körforgása a mi kis birtokunkon is.

A hasznukon kívül hamar elkezdtem szeretni a változatosságukat, a hangjukat, színeiket is. Ezért sokat olvasok mindig a szokásaikról, igényeikről, mert szeretném, ha minél többen laknának nálunk. Évek óta örülünk hát a feketerigóknak, harkályoknak, vadgalamboknak, vörösbegyeknek, rozsdafarkú családoknak, néha pár verébnek, fekete cinegének és óriási örömünkre felfedeztük pár hónapja, hogy baglyunk is van! Nagy ritkán látjuk csak, cserébe éjszaka annál többet halljuk...

De hogy jönnek a kertbe?

Sajnos nem létezik madárteleportáló. Tenni kell azért, hogy akarjanak a kertünkbe jönni. A legjobb az, ha a kertünk egy része természetes, dús növényzetből áll, akár csak a kerítésen túli helyeken, hogy kedvet kapjanak nálunk elbújni, fészket rakni. Ha az ezt képező bokrokon, fákön enivaló is

akad, még jobb! Berkenye, bangitafélék, galagonya, vadrózsa, magyal, mogyoró, bodza, tűztövis, borostyán, madárbirs mind remek, ha cserjéről, sövénynövényről van szó. A bogyókat imádó pintyfélék és társaik hamar megtalálják a termést, míg előtte a virágzások érkező rovarok, és letett lárvák egy részét levadásszák vegyes táplálkozású társaik. De az alapvetően állati táplálékkal élő madarak, például a hétköznapi feketerigók örülnek egy szimpla, magasra nőtt tujának is, mert ők csak végszükség esetén esznek bogyókat, viszont egy háborítatlan fészkekből nyugodtan járnak vadászni csigákra, gilisztákra, rovarokra.

A fák esetében egyszerű a képlet: ha sűrű lombú fánk vagy gyümölcsfánk van, madaraink is biztosan vannak. Csak a vegyszerek használatának gyakoriságát és a kipermetezett szerek mennyiségét próbáljuk meg csökkenteni időről időre. Nem csak magunknak, a madaraknak is csak jót teszünk ezzel. Ám nem szabad megállnunk a fák és bokrok világánál, ha a madarak jólétéről van szó. A vágatlan füves-vadvirágos terület legalább olyan hasznos. Az ilyen helyeken ugyanis számtalan aprócska élőlény kószál: rovarok, bogarak, hernyók, csigák és még sokan mások, amik így terített asztalt jelentenek szárnyas barátainknak. Ez persze ez nem azt jelenti, hogy hagyjuk csak úgy felgazosodni a kertet, de kijelölhetünk egy-egy kis szigetet erre a célra, amiből akár „látványelem” is születhet.

Egyik napról a másikra megérkeznek majd a csinos kis madarak, csörről csörré jár madábarát kertünk híre, ha a fentiekre ügyelünk.

A téli madáretetésről

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szerint sok madárfaj azért választja hazánk területét a téli időszakra, mert a nálunk tapasztalható, viszonylag enyhe tél emberi beavatkozás nélkül is képessé teszi őket a túlélésre. Ezt tudva akár legyinthetnénk is, minek akkor madáretető?

Nos, valójában biológiai szempontból nem káros ez a gondolat, azonban sokan vagyunk, akik szeretünk életet látni, madárfüttyüt hallani a kertünkben télen is, így tehetünk annyit, hogy egy-egy kis csapat madár életét megkönnyítjük a hideg időkben.

A téli madáretetés a legtöbb fajt érintő, több hónapon át tartó madárvédelmi tevékenység, de **csak akkor számít, ha az etetést folyamatosan, egész télen végezzük.** Hiszen ha magunkhoz édesgettük őket, már nem töltöttek időt más táplálékban gazdagabb helyek felkutatásával, amíg megengedte az időjárás, így csak ránk számíthatnak egész télen. Ezért ha váratlanul abbahagyjuk az eleség pótlását, és ezt épp egy jeges időszakban tesszük, a madarak akár egy-másfél nap alatt el is pusztulhatnak, ha nem találnak valamit a szomszédban.

Mikor kezdjük el?

Az etetési időszak az első fagyok beköszöntétől (általában november elejétől) ezek tartós megszűnéséig tart, azaz kora tavaszig. Azonban előnyben vannak azok, akik idén kicsit korábban kezdték, mert az aszályos időjárás miatt gyenge volt a fűfélék és a bogyósok terméshozama is. De nem vagyunk elkésve még most sem.

Mivel etessünk?

A téli etetőkre kihelyezhető madáreleségek három nagy csoportba sorolhatók, ezek: **a sötlan olajos magvak, az állati**

zsiradék és a gyümölcs, általában alma. Ezeket és az itatásra szánt vizet érdemes együtt alkalmazni azért, hogy minél többféle madarat vendégül láthassunk. Hogy mit NE adjunk? A Madártani Egyesület tanácsa alapján: „soha ne adjunk az etetőbe, se a vizimadaraknak kenyeret, kenyérmorzszát, péksüteményt, ezenkívül popcornot, chipset és hasonló, emberi fogyasztásra is csak minimálisan javallott táplálékot, mert ennek gyakori, és egy madár számára nagyobb mennyiség fogyasztása káros, sőt, kimondottan veszélyes!”

Milyen legyen a madáretető?

Bár a mesékben valahogy mindig a fákról lóg, valójában sokféle etetőtípus létezik. Az etetést kedvelő madarak közül több is, például a rigók, a vörösbegy és a magevők jobban szeretnek a talajon táplálkozni, míg mások kimondottan az ágak között érzik jól magukat evés közben, ezért érdemes több helyre készíteni etetővel. Talajetetőként megfelel, ha egy levelektől megtisztított helyre szórjuk ki az eleséget, de a várható csapadék miatt érdemes ennek egy kis tetőt is eszközölni. A dűcetetőket egy lábon állnak, míg a függő etetőket általában egy-egy faágról lógtatjuk le, ahogy a cinkegolyókat is. Tálcáretetőnek pedig bármilyen cserépalátét megteszi, csak legyen rajta egy pici lyuk, ahol kifolyhat az eső vagy hólé. Az igazán lelkesek madárodút is kínálhatnak a madárkáknek a télre, így nagyobb biztonságban tudhatják az etetőn megjelenők egy részét. Madárcsicsergésben gazdag telet kívánunk mindenkinek!

TÁJÉKOZTATÓ A KUTAK LEGALIZÁCIÓJÁVAL (FENNMARADÁSÁVAL) KAPCSOLATOS ELJÁRÁSRÓL

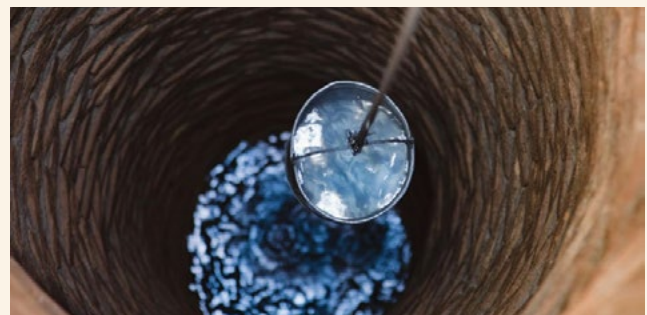
A kutak megépítéséhez, átalakításához, üzemeltetéséhez és megszüntetéséhez vízjogi engedély szükséges. A fennmaradási engedélyezési eljárást a jogalkotó kiterjeszti **mind az ásott, mind a fúrt kutakra**, vagyis minden olyan kútra vonatkozóan **fennmaradási engedélyt kell kérni, amelyet engedély nélkül létesítettek.**

A törvény értelmében mentesül a vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az a létesítő, aki 2018. január 1. napját megelőzően engedély nélkül, vagy engedélytől eltérően létesített vízkivétel biztosító vízi létesítményt, ha a fennmaradási engedélyezési eljárást 2018. december 31-ig kérelmezi, és az engedély megadásának feltételei fennállnak.

Fontos megjegyezni, hogy a kormány javaslatot nyújtott be fenti határidő 2020. december 31-ig történő meghosszabbítására, melyet az Országgyűlés tárgyal.

A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Kormányrendelet alapján a **jegyző engedélyre szükséges olyan kút létesítéséhez, üzemeltetéséhez, fennmaradásához és megszüntetéséhez, amely a következő feltételeket együttesen teljesíti:**

- a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást

szolgáltató vízellátási intézmények védelméről szóló kormányrendelet szerint kijelölt, kijelölés alatt álló, illetve előzetesen lehatárolt belső, külső és hidrogeológiai védőidom, védőterület, valamint karszt- vagy rétegvízkielvezés igénybevétele, érintése nélkül, és 500 m³/év vízigénybevétellel kizárólag talajvízkielvezés vagy parti szűrőesű vízkészlet felhasználásával üzemel,

- épülettel vagy annak építésére jogosító hatósági határozattal, egyszerű bejelentéssel rendelkező ingatlanon van, és magánszemélyek részéről a házi ivóvízigény és a háztartási igények kielégítését szolgálja, és
- nem gazdasági célú vízigény.

Amennyiben az előző feltételek együttesen nem teljesülnek, akkor a Katasztrófavédelmi Igazgatóság folytat le eljárást a kút fennmaradási engedélyezési ügyében.

Az eljárás folyamatáról a www.martonvasar.hu oldalon kaphat részletes tájékoztatást.

| Miklósné Pető Rita • aljegyző

HATÁROKON ÁTÍVELŐ FÚVÓSZENE

Mint azt Bártol Zsófiától, a Martonvásári Fúvószenei Egyesület elnökétől megtudtuk, 2018. október 6-7-én a martonvásári fúvószenei ellátogatott a vajdasági Doroszlóra, ahol október 6-án koncertet is adtak, ezzel nyitották meg a szüreti bált. Fúvósaink belekóstolhattak a határon túli magyarság hagyományőrzésébe, ellátogattak Zomborba, a doroszlói Szentkút zarándokhelyre, Szabadkára és a Palicsi-tóhoz. Megízlelhatték a szerb konyha specialitásait, megcsodálhatták a messze földön híres doroszlói népviseletet és táncot – amit a bálban zenekarunk majd minden tagja igyekezett elsajátítani-, valamint október 6-án este 300 honfitársukkal együtt énekelhették a magyar Himnuszt. A Móricz Zsigmond Magyar Művelődési Egyesülettel együttműködve lehetőségük volt találkozni a doroszlói rézfúvós bandával, akik a Gyöngyösbokréta táncegyüttes állandó kísérei. A látogatás keretében megismerhették a helyi magyar közösséget, a tájházat, az autentikus népi kultúrát.

A kétnapos határon túli turné Magyarország Kormányának támogatásával jöhetett létre, amelyet a Bethlen Gábor Alapkezelőnél elnyert pályázat jóvoltából valósítottak meg.

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ ADVENTI KOSZORÚT SZERETNÉL?

Akkor gyere el **2018. december 1-jén, szombaton 10.00 - 15.00 óra között az Óvodamúzeumba!**

Alapanyagok a helyszínen vásárolhatók, de ha szeretnéd, hozhatsz otthonról is.

Várunk minden kreatív kezű alkotni vágyót!

SAKKVERSENY ÉS LEGO-KIÁLLÍTÁS

November 24-én szombaton a BBK színház- és kiállítótermében 9 órától ismét megrendezésre kerül a **8. Pammer Endre gyermek sakkverseny és 3. LEGO kiállítás és verseny.** A versenyeken együtt már hagyományosan 80-100 gyermek sakkozó és LEGO-kiállító vesz részt.

A rendezvény reggel 8-kor indul. A délelőtti zsűrizésben kizárólag a jelenlévő gyermekek vehetnek részt! A legjobb 6-8 alkotás díjazásban részesül. A Fejér megyei Pammer Endre gyermek sakkverseny 3 korcsoportban egy amatőr és két profi, valamint felnőtt kategóriában kezdődik 9 órától.

A sakk-nevezés a helyszínen 8.45-ig, vagy az fkatona@hdsnet.hu e-mail címen. Szeretettel várunk minden versenyzőt, kiállítót és érdeklődőt.

MÁSodszor – kicsit MÁSként - MÁSokért

MEGHÍVÓ AZ „EGYÜTT-ÉRTÜK” ALAPÍTVÁNY
JÓTÉKONYSÁGI ESTJÉRE

A tavalyi év sikeres rendezvényéből hagyományt tekintve **2018. december 14-én**, advent időszakában, egy ünnepre hangoló, valódi töltekezést biztosító jótékonyági estre hívjuk Önöket!

ÜNNEPELJENEK velünk EGYÜTT
az értelmi sérült, súlyosan-halmozottan sérült
és autizmussal élő gyermekekért!

Programunk 18 órakor kezdődik a támogatott gyermekek és fiatalok alkotásaiból készült kiállítás megnyitójával. Ezt követően, - egy finom vacsora mellett - megajándékozunk vendégeinket néhány meglepetésprogrammal. Vendégünk lesz az est során: Eötvös József, Liszt Ferenc-díjas gitárművész, aki ezúttal Kertesi Ingrid Liszt Ferenc-díjas operaénekesnővel ad közös műsort. Mindkettőjüknek köszönjük, hogy elfogadták meghívásunkat!

Jegyek vásárolhatók 4.000 Ft-os értékben az iskolatitkárságon, s önkénteseinknél. Támogató jegyeket 500 Ft-ért értékesítünk. Hangolódjunk együtt karácsony ünnepére! Várjuk Önöket december 14-én a Brunsvik-Beethoven Kulturális Központban!

**„Együtt-Értük” Alapítvány önkéntesei,
kuratóriumi tagjai**

További információkat önkénteseink a **06 20 620-0526**-os telefonszámon, illetve az **egyuttertuk@gmail.com** e-mail címen adnak

A VÁROS KARÁCSONYFÁJA

Már évek óta hagyomány, hogy az adventi időszak kezdetén az Óvodamúzeum előtt felállítjuk a város karácsonyfáját.

A fa, – melyet adományként kapunk évről-évre, – hosszú éveken keresztül Megyeriné Margit és Kántor Ildikó odaadó munkájának köszönhetően öltözött ünnepi díszbe. Idén Margitékkal közösen, a BBK csapata szeretné ezt a feladatot felvállalni a városlakók segítségével. November 30-án, du. 16:30-ra az Óvodamúzeum elé várják mindazokat, akik szívesen részt vennének a város fájának díszítésében. Bármilyen díszet szívesen fogadnak, amiről úgy gondolják, hogy méltó dísz lehet Martonvásár karácsonyfájának. Közösen feltesszük a fára a díszeket és együtt felkapcsoljuk a főtér és a város fájának fényeit is.

Aki november 30-án nem jut el a fához, de úgy érzi, hogy szeretne elhelyezni egy díszet a város fáján, az megteheti ezt egészen az adventi időszak végéig. A díszítésen túl lehetőség van arra is, hogy az elhelyezett dekorációval üzenjenek is a többi martonvásárinak, vagy akár egy személynek, egy kis kártyára felírt üzenettel. A kártyát és a felrögzítéséhez szükséges eszközöket kérje az Óvodamúzeumban kollégáinktól nyitva tartási időben.

TÉGY JÓT ÉS LÁSS CSODÁT MARTONVÁSÁRON

16. JÓTÉKONYSÁGI KARÁCSONYI VÁSÁR ÉS MÉZESKALÁCSVÁROS

A karácsonyra készülve, idén december 8-án tartjuk a BBK Központ udvarán a 16. Jótékonyági Karácsonyi Vásárt, ahol az évközben szorgosan alkotó anygalkák kézimunkái kerülnek eladásra.

Az eseményen részesei lehetünk egy bensőséges hangulatú betlehemes előadásnak a Martonvásári Művészeti Iskola közreműködésével 9.30 órakor, de velünk lesz az IGÁZI MIKULÁS és a KATÁNG ZENEKAR is, akik 10.00 órakor adnak interaktív családi koncertet a színházteremben. A kemencénél frissen sült kenyérlángossal, „Lajos féle” zöldséges gulyással, meleg, téli italokkal várjuk kedves vendégeinket.

Ezúttal a már jól megszokott kísézőprogramok mellett egy nagy újdonsággal is készülünk. Néhány napja közétettünk egy felhívást, amire igen szép számú jelentkezés érkezett. Közösségi összefogással megépítettünk egy mesebeli mézeskalácsvárost, mely teljes pompájában először a karácsonyi vásár napján kerül bemutatásra a BBK Központban.

Ahhoz, hogy igazi szép élményt nyújtson a városka, várjuk még lelkes sütőgetők jelentkezését, akik munkájukkal színesítik a mézesvárost. A kreativitásnak nem szabunk határt. Egy-egy szalagra fűzött mézeskalácsdísz, vagy egy hóember, szánkó, karácsonyfa is mind-mind kedves kiegészítője lesz a kompozíciónak.

Az elkészült alkotásokat a karácsonyi vásárt megelőző délutánon, december 7-én 15.00 órától hozhatják be a készítőik a BBK Központba, ahol az alkotókkal és a lelkes résztvevőkkel közösen alakítjuk ki mézillatú kisvárosunk végleges formáját, hogy másnapról már teljes pompájában varázsolhassa el a látogatókat.

Az így kialakult mézesvárosunk a karácsonyi vásár napja után tovább éled, és az adventi programjainkon megtekinthető lesz a BBK Központban.

A karácsonyi vásár kíséző programjain a részvétel ingyenes, de támogatásokat elfogadunk, amellyel kapcsolódunk a jótékonyági vásár céljához, a Martonvásári Gyermekekért Alapítvány - iskolaudvar parkosításának támogatásához.

Mézes-zenés jókedvvel várjuk Városunk apraját és nagyját a karácsonyra készülve!

| A BBK csapata nevében: **Kiss-Orosz Kata**

FIGYELJÜNK ÉS BESZÉLGESSÜNK! A ZAKLATÁSRÓL

Az új bűncselekmény megvalósítási formák közé tartozik a bullying (bántalmazás, zaklatás), olyan ismétlődő jellegű agresszív viselkedési forma, amely a valamilyen oknál fogva a magát megvédeni kevésbé képes gyerek ellen irányul. Az iskolai zaklatás lényegi eleme az agresszív cselekmény ismétlődő, elhúzódó jellege, mely irányulhat az áldozattal szembeni aktív, nyilvános fellépésre (közvetlen zaklatás) csakúgy, mint annak pusztán kiközösítésére (közvetett zaklatás). A cyberbullying, a kiber-cyber megfélemlítés, gyűjtőfogalom, mely jelenségre nincs egységes, elfogadott fogalom.

A cyberbullying a technika, az infokommunikációs eszközök zaklatás céljából történő alkalmazását jelenti. Célja, hogy a megfélemlítő az áldozat felett egyfajta negatív „hatalomra” tegyen szert. A bántást elektronikus eszközök igénybevételel, online felületeken (email, sms, chat, mobil alkalmazások, blogok, közösségi oldalon történő posztolás) valósítja meg. Számátalan megvalósítási formája ismert. A cyber megfélemlítés keretébe tartozik minden olyan magatartási forma, amely során iskoláskorú fiatalok kortársaikat vagy az iskolai alkalmazottakat a virtuális térben elektronikus eszközökkel megfélemlíteni, megalázni, zaklatni, neveltségessé tenni szándékoznak. A cyberbullying tehát olyan durva tréfa, ugratás, amely során jellemzően a 13-17 éves fiatal korosztályok tagjai különböző platformokon lejáratják egymást. Tipikusan az általános és középiskolásokat érinti, azonban előfordul a felnőttek körében is, és sajnos, az utóbbi időben egyre kisebb gyermekek körében is. A cyberbullying egyik formája – a becsületsértés, rágalmozás, gyűlöletbeszéd, személyes adatokkal való visszaélés, zsarolás, magántitok megsértése, az emberi méltóság és egyéb személyiségi jogok megsértése mellett – a zaklatás. Emellett ide sorolhatunk olyan rosszindulatú cselekményeket, melyeket a büntető törvénykönyvünk nem rendel szankcionáltnál, nem jogszabály ellenesek, mindazonáltal az áldozat tekintélyét, önbizalmát,

erő pozícióját és/vagy társadalmi státuszát rombolják. A zaklatás ismétlődő jelleggel irányul egy kiszemelt áldozat ellen, amelytől az nem tudja megvédeni önmagát. Nemzetközi statisztikák alapján 10-ből 7 fiatal esik áldozatul elektronikus zaklatásnak, főként gyermekeink kedvenc találkahelyén, a közösségi hálón. Eszközeink mégis vannak, beállíthatunk korlátozó szűrőprogramokat, de minden tiltásnál fontosabb a gyermekeinkre irányuló figyelem és a beszélgetés. A gyermekek, a fiatalkorúak még fejlődésben lévő személyek. A normák megismerése, az azokhoz való alkalmazkodás képessége, a normatudatos magatartás kialakítása a szocializációjuk során történik meg. A gyermekek szocializációjának elsődleges színtere a család, másodlagos színtere az iskola. A család és az iskola egymást kölcsönösen segítve, támogatva járul ehhez hozzá. Mindeközben a gyermekekre hatással vannak a különböző társadalmi jelenségek, melyek negatív irányba is befolyásolhatják őket. Az egyik alapvető probléma, hogy maguk a gyermekek szülei sincsenek tisztában az internet veszélyeivel. Számos statisztikai adat mutat rá, hogy a szülők nem vagy alig ismerik a virtuális világhálót, annak működését, szabályait, így a veszélyekkel, kockázatokkal sincsenek tisztában, még kevésbé vannak válaszaik és megoldásaik az esetlegesen felmerülő problémákra. A gyerekeken észlelt új (idegen) viselkedésszerű megjelenésére feltétlenül figyeljünk (akár agresszivitás, akár szorongás irányába mutatnak), az ezekkel kapcsolatos aggályait a szülők, pedagógusok pszichológus szakember bevonásával is megbeszélhetik, tanácsot kérhetnek. Mindezt a Pedagógiai Szakszolgálatnál is megtehetik bejelentkezési lap kitöltésével, személyes konzultáció keretében is. Figyeljünk és beszéljünk!

| **Magyarosi Erika** • pszichológus,
Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
Martonvásári Tagintézménye

1956

OKTÓBERÉRE EMLÉKEZTÜNK

Koszorúzással, rendhagyó szónoklattal, formabontó gyerekelőadással, vetítéssel, koszorúval, huszárokkal, máig velünk élő történetekkel és képekkel emlékeztünk október 23-án. Komolyan, egymásratalálva, elérzékenyülve, energiát kapva. A Forum Martini olvasói számára pedig Kortyis Dávid kollégánk készített magávalragadó felvételeket az emlékezetes ünnepnapról.

ÁDVENTI KERESZTREJTVÉNY

Hamarosan az ádventi időszakban találjuk magunkat és ilyenkor a lelki megnyugvásra vagy éppen intellektuális izgalmakra vágyó könyv- és betűrajongók szívesen olvasnak vallási vagy filozófiai irodalmat. A francia bölcselet – amely Teleki Blankán és a Brunsvikokon keresztül a martonvásáriak számára sem kell, hogy ismeretlen legyen – lesz a főszereplője novemberi rejtvényünknek, melyben három francia, meglehetősen tragikus életutat magáénak tudható gondolkodó nevét kell kitalálniuk. Íme a kérdéseink:

1. Matematikus, fizikus, vallásfilozófus, teológus, moralista és vitatkozó, a 17. században élt.

2. Mindössze 34 évet ért meg ez a fantasztikus vallásfilozófus, aki Pilinszky János és XXIII. János pápa kedvence is volt.

3. Romániai születésű filozófus, aki jobbára egy párizsi padlásszobában élte le életét. Vitriolos, abszurd gondolatairól híres író.

A megfejtéseket kommunikacio@martonvasar.hu címünkre várjuk!

Amint arról múlt havi számunk több cikkében is beszámoltunk, szélesre tárta kapuit a Brunsvik-kastély és így tesznek hamarosan az Agroverzum programgazdái is. Voltak már nagyszerű koncertek és a közeljövőben is találkozunk majd klasszikus és modern zeneszerzőkkel, illetve folytatódnak az ismeretterjesztő előadások is. Múlt havi keresztrejtvényünk feladványai is az említett eseménysorozathoz kapcsolódtak.

Így a legismertebb magyar modern zeneszerző, aki emigrációban halt meg, természetesen **Bartók Béla** volt.

A **János passióra** gondoltunk, amikor

PÉNZ NÉLKÜLI ÁRUFORGALOM	PÜSPÖKI EGYETEMES GYÜLÉS	HATÁROZOTT NÉVELŐ	... ÉS KONTRA	1	OSZTRÁK AUTÓJEL	A NIKKEL VEGYJELE	THE ...; EGYÜTTES PARKOLÓ	TRE-NINGEZ	SZENVEDÉLYVÉ VÁLIK	KINGSLEY ...; KÖLTŐ
SPÍRÓ GYÖRGY MŰVE										
KIEJTETT BETŰ		HELYRAG			EN, OLASZUL		SZARVASFAJ			
VISSZAPATTANÓ BILJÁRD-GÖLYÖ		APRÓ			ÉSZAK		VIZ LYONBAN!			
BECÉZETT ENIKÓ			CELSIUS		TÁRSA, RÓVIDEN	ÜZEMKÖLTSEG			KETTÓS BETŰ	
ARATÓ FENŐESZKÖZE			LÉDÚS		KÖNTÖR-FALAZÓ	PÉNZ-ALAP			HORGÁSZ-ZSINÓR	
LATIN KÖTŐSZÓ		BOLGÁR FÉRFINEV SZINTÉN NEM					NÉMET FÉRFINEV			VIDEO-KÖLCSÖNZŐ
A SUGÁR JELE	A SZÉF SZELEI! SZEL-HÁMOS			DÍVÁNY	ROMÁN ZENESZERZŐ V.		SÁRGÁS-BARNÁS	FESTŐI TÉMA		
TŰLTÁPLÁL (NÉPIES)						ÉRDEKSZÖVET-SÉG		ARAB NŐI NÉV		
2						WATT			ÖREG	
AKNA-BELSŐ!		SÓ, PÁRIZSBAN! HOLLAND VÁROS				...-RE		ROMÁN PÉNZNEM		3
SZÁNTÓ-ESZKÖZ			HIZOTT OKÓR				FAIPARI TERMÉK			
AZ ÁTMÉRŐ JELE	ELLENKEZÉS		SZERBIAI HEGY		NAGYON FINOM		CSELEKEDET			
ÁSATAG	MATRÓZ CIPELJI!				BOLGÁR PÉNZNEM		INDULATSZÓ		ORIENS	
A TEVE ROKONA							SVÁJC NOB JELE		... STEP; TÁNC	
VILÁGÍTÓ DIÓDA				KELET, ANGOLUL					TORMASZELT!	
		TOLSZTOJ FÉLT!		KEHELY RÉSE!					KERESZTUL	
						AZT KÖVETŐEN				
HÍRES KÉMNŐ VOLT								TÍZ, ANGOL NYELVEN		

Johann Sebastian Bach evangéliumi témát feldolgozó oratórikus művére kérdeztünk rá, illetve a Henrik Ibsen nevéhez fűződő színpadi mű, amiből ugyanezen a címen Edvard Grieg drámai táncjátékot is írt az író felkérésére, a „Peer Gynt”

Kisorsoltuk a nyertest is, aki Tapolcsányi Kitti. Gratulálunk! Állandó partnerünknel, a Macska Panzióban tud majd vacsorázni vagy költeni 10 ezer forintot, akár társaságban is. Jó megfejtést, szép napokat kívánunk!

Továbbra is írják meg ötleteiket, örömmel vesszük!

FELHÍVÁS

Kedves Martonvásári Lakosok!

Balogh Sándor vagyok helyi lakos. Sokan Önök közül ismernek, de az új lakók miatt szeretném elmondani, hogy lomok elszállításával, ház körüli munkákkal foglalkozom. A tudomásomra jutott, hogy sajnos visszaélnék a nevemmel. Szeretném felhívni a régi és az új lakók igyelmét, ha

bárkihez becsengetnek azzal az indokkal, hogy én küldtem Önökhöz a lomjaikért nem használt, kidobásra szánt tárgyaikért KÉREM AZONNAL HÍVJANAK!!! Aki ismer, az jól tudja, hogy mindig személyesen intézem az elszállítást. Hívjanak bizalommal!

Balogh Sándor • Tel: 06 20 375-3176

ESEMÉNYEINK

- NOV. 23.** | Az „Alíz Csodaországban” című meseelőadást bemutatja a MASZK Egyesület
Jegyek kaphatók a Fehérvári út 77. szám alatti autóboltban,
Bitó Péternél
19.00 órákor
BBK Központ, Színházterem
- NOV. 24.** | VIII. id. Pammer Endre Gyermek Sakkverseny
Kísérő program:
III. Lego kiállítás és verseny
9.00 órától 15.00 óráig
BBK Központ
- DEC. 01.** | Adventi koszorúkészítés
10.00 órától 15.00 óráig
Helyszín: Óvodamúzeum
- DEC. 01.** | Adventi táncbemutató - a Martonvásári Művészeti Iskola, a Régi Szépek és a Százszorszép Táncegyüttes közös programja
17.30 órákor
BBK Központ, Színházterem
- DEC. 08.** | Adventi fúvós koncert
17.00 órákor
BBK Központ, Színházterem
- DEC. 08.** | XVI. Jótékonyági Karácsonyi Vásár
7.00 órától 13.00 óráig | Közben:
Mézeskalács város megnyitja kapuit
9.30 Betlehemezés
10.00 „Itt van a szép, víg Karácsony” a Katang zenekar interaktív családi koncertje a színházteremben
BBK Központ
- DEC. 11.** | Teleki Blanka Hölgyklub
Téma: A karácsonyfa története - előadó: Miklós Gergely
16.30 órákor, Óvodamúzeum, Emlékszoba
- DEC. 14.** | „Együtt-Értük” Alapítvány jótékonyági estje
18.00 órákor, BBK Központ
- DEC. 15.** | A Martonvásári Művészeti Iskola Karácsonyi koncertje
17.00 órákor
BBK Központ, Színházterem

Új analitikai labor létesült az MTA ATK Mezőgazdasági Intézetében

A GINOP-2.3.3-15-2016-00018 sz. projekt keretében egy új, elsősorban metabolomikai vizsgálatok végzésére szolgáló analitikai labor került kialakításra a martonvásári MTA ATK Mezőgazdasági Intézetében. A labor működését az intézet Növényélettani Osztályához tartozó kutatók végzik, vezetője Janda Tibor, az MTA Doktora. Miért volt fontos a labor létrejötte?

A növényi metabolomikai kutatások során a növényekben a különböző hatásokra bekövetkező biokémiai változásokat vizsgálják, amihez a megfelelő előkészítő berendezésekkel kiegészített, koncentráltan elhelyezett analitikai műszeregyüttes az optimális megoldás. Ezáltal számos alkalmazási terület igényeit ki lehet szolgálni, mint pl. növényi stressztűrés, gabonaminőséget befolyásoló tényezők, szerves mikroszennyezők vizsgálata, növényvédő szerek növényi és állati szervezeteken belüli, valamint talajban történő lebomlásának tanulmányozása, stb. Mivel a növényi metabolitok száma kiemelkedően nagy (>200 000), ezekhez a vizsgálatokhoz nagy hatékonyságú analitikai eszközök, jelen

esetben gáz- és folyadék-kromatográfok szükségesek. A metabolitok kimutatásához olyan „time-of-flight” (TOF) típusú tömegspektrométer készülékek kerültek beszerzésre, melyekkel a vizsgált minta metabolitjai bizonyos esetekben közvetlenül azonosíthatók, más esetekben olyan ujjlenyomat („fingerprint”, „metabolomic snapshot”) rögzíthető, amellyel kezelések, fajták, különféle stresszhatások vethetők össze, ill. mutathatók ki. A metabolitok mennyiségében bekövetkező változások kvantitatív nyomon követéséhez hármasszoros kvadrupol (TQ) tömegspektrométerek állnak rendelkezésre, amelyek nagy számú minta gyors, nagy érzékenységgű és precíz mennyiségi meghatározását teszik lehetővé.

HASZNOS TUDNIVALÓK

FONTOSABB TELEFONSZÁMOK

Általános segélyhívó (Mentő, Tűzoltó, Rendőrség)... **112**
A helyi mentőállomás csak segélykérésre hívható a 104-es, vagy a 22/460-017-es számon.

Étkezés lemondás - Iskola, óvoda **30/558-2916**
vagy **hpmpluskft@gmail.com** (előző nap 11 óráig)

Kormányablak **22/460-081**
Polgármesteri hivatal **22/460-004**
Járási hivatal, titkárság ... **22/569-280, 22/795-860**
Járási Hatósági és Gyámügyi osztály .....

Szociális ügyek..... **22/795-867**
Egyéb hatósági ügyek: **22/795-853**
Gyámügyek **22/795-858**
Foglalkoztatási Osztály (Ercsi) .. **25/520-750**

Fejérvíz hibabejelentés **30/962-2410**
Csatorna ügyelet **30/819-5607**
Polgárórság **20/500-4266**
Közterület-felügyelő **20/230 2718**

ORVOSI RENDELÉS

2462 Martonvásár, Brunszvik út 1., telefonszám, labor információ és időpont (munkaidőben): 22/460-053; Ügyeleti telefon munkanapokon 8-16 óráig: 30/956-4597

	Dr. Fodor Tamás	Dr. Jambrikné Dr. Takács Imola
hétfő	13.00 - 17.00	08.00 - 11.00
kedd	07.30 - 11.00	13.00 - 17.00
szerda	14.00 - 17.00	08.00 - 11.00
csütörtök	07.30 - 11.00	14.00 - 17.00
péntek	10.00 - 14.00	08.00 - 11.00

Várandós tanácsadás:	szerda 13.00 - 14.00	csütörtök 13.00 - 14.00
----------------------	--------------------------------	-----------------------------------

Kérjük kedves betegeinket, hogy a rendelés vége előtt 20 perccel érkezzenek meg. Az ez után érkezőket csak sürgős esetben, ill. előzetes egyeztetés esetén tudjuk ellátni.
| Megértésüket köszönjük! • Háziorvosai

KÖZPONTI ORVOSI ÜGYELET

Hétköznap 16.00-8.00 között, valamint hétvégén és ünnepnapokon 24 órás szolgálat.

1. Ercsi Egészségügyi Központ

2451 Ercsi, Esze Tamás u. 14. Ügyelet: 25/492-021

2. Érdi Kistérségi Ügyeleti Centrum

2030 Érd, Szabadság tér 9. Felnőtt ügyelet: 23/365-274

Gyermek ügyelet: 23/365-770

Az ügyelet telefonhívásra kiszáll a betegekhez.

MARTONGAZDA NONPROFIT KFT

2462 MV, Szent László út 24. | Telefon: 22/569-128
Ügyfélfogadás: Hétfő: 8.00-12.00 és 13.00-16.00
Szerda: 8.00-12.00 és 13-16.00, Csütörtök: 8.00-12.00

GYERMEKORVOSI RENDELÉS

Dr. Jellinek Kinga

A rendelő címe: 2462 Martonvásár, Budai út 27.
Telefon: 22/460-637, Mobil (**kizárólag sürgős esetben**): 30/444-5779 (hétköznap 8.00-16.00-ig hívható)
Rendelés: Hétfő: 08.00-12.00 | Kedd: 16.00-18.00
Szerda: 16.00-18.00 | Csütörtök: 08.00-09.00
Péntek: 08.00-12.00
Csecsemő tanácsadás:
szerda 08.00-10.00, csütörtök: 14.00-16.00

FOGORVOSI RENDELÉS

Dr. Berczi Dániel | A rendelő címe:
2462 Martonvásár, Budai út 27. | Telefon: 22/460-334
Rendelés:
Hétfő: 7-13 óráig | Kedd: 13-19 óráig | Szerda: 13-19 óráig
Csütörtök: 7-13 óráig | Péntek: Iskolafogászat
Előzetes bejelentkezés szükséges!
Részletes információ:
www.martonvasar.hu/fogorvos

VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT

2462 Martonvásár, Emlékezés tere 3.; Tel.: 22/461-369
email: vedonomartonvasar@gmail.com

I. körzet, védőnő: Horváth Márta

tel: 20/290-5551

tanácsadási idő: kedd 8-12 óra között, várandósok és csecsemők részére. | Bejelentkezés szükséges!

II. körzet, védőnő: Dolinka Zsoltné

tel: 30/384-4382

tanácsadási idő: szerda 8-12 óra között, várandósok és csecsemők részére. | Bejelentkezés szükséges!

III. körzet, védőnő: Máthéné Jaskó Anna

tanácsadási idő: hétfő 8-12 óra között várandósok és csecsemők részére; iskola-egészségügyi védőnői feladatok ellátása; tel.: 30/950-0875

SZENT LÁSZLÓ VÖLGYE SEGÍTŐ SZOLGÁLAT

Központi szám/pszichológus:	22/460-023
Családsegítő és Gyermekjóléti Szolg.	30/825-4295
Idősek Nappali Ellátása:	30/467-9722
Házi segítségnyújtás:	30/486-6498
Támogató szolgáltatás:	30/486-6801
Családi napközi:	30/467-9722
Tanyagondnoki Szolgálat:	22/569-119
Igazgató:	20/512-1421

BBK KÖZPONT

2462 Martonvásár, Emlékezés tere 2.
Központi telefonszám: 22/460-286
(Rendezvényszervezés, Százszorszép Táncgyűttes, Fúvószenekar, Martonvásári Kulturális Egyesület)
Könyvtár: 22/460-039
Óvodamúzeum: 22/460-065

ÚJSZÜLÖTTEK*

Bernáth Bíbor	Kutassy Bence
Fekete Patrik	Molnár Leó
Fodor Márton	Nyári Szabolcs
Gotthárd Nolen	Santos-Majer Hanna
Holhós Kornél	Szalczzer Minna
Járóka-Bakos Dóra	Orbán Dominik
Karafa Nikolett Viktória	Váradai Nóra
Kiss Linett	Újszülötteink hozzátartozóinak
Kovács Benedek	szívből gratulálunk!

ELHUNYTAK*

Dr. Lestyán Zoltán	Molnár István
Juhász József	Provoda József "Jodes"
Markó Györgyné	Elhunytjaink hozzátartozóinak
Mándli József	fájdalmában osztozunk.

*Rendelkezésre álló adatok alapján.
Elhunytakról illetve újszülöttekről információt hozzátartozóik tudtával,
vagy azok kérésére teszünk közzé.

DUGULÁSELHÁRÍTÁS

**WC, MOSOGATÓ, MOSDÓ, PADLÓÖSSZEFOLYÓ,
ZUHANYTÁLCA, KÁD, PISZOÁR, ALAPVEZETÉK,
STRANG VEZETÉK, STB. DUGULÁSELHÁRÍTÁSA.**

**MAGASNYOMÁSÚ CSATORNATISZTÍTÁS,
CSATORNA KARBANTARTÁS.**

VÍZSZIVATTYÚZÁS (PINCÉK, AKNÁK, STB.)

KAMERÁS CSŐVIZSGÁLAT.

SPECIAL
DUGULÁSELHÁRÍTÁS

06 70 775 5190

info@spdugulaselharitas.hu
www.spdugulaselharitas.hu

MARTONVÁSÁR: nov. 17., 18., dec. 8., 9.
Medicz Gyógyszertár, 2462 Martonvásár, Budai út 11.,
Telefon: 22/569-146; 22/460-019

ERCSI: dec. 1., 2. 22., 23.
Báró Eötvös József Patika,
2451 Ercsi, Esze Tamás u. 8., Telefon: 25/505-790

RÁCKERESZTÚR: nov. 24., 25., dec. 15., 16.
Szent Kereszt Gyógyszertár,
2465 Ráckeresztúr, Hősök tere 4/5, Telefon: 25/455-812

Az államilag elrendelt **szombati munkanapokon**
(**nov. 10., dec.1., dec. 15.**) a martonvásári gyógyszertár
is nyitva van 12.00 óráig.

Helye: **2030 Érd, Budai út 3. fsz. 2. szám**
alatti fogorvosi rendelő

Ideje: **pihenőnapokon, munkaszüneti napokon,
ünnepnapokon:**

Szombat: 08:00 órától 16:00 óráig rendelőben
16:00 órától 08:00 óráig készenlétben,
telefonhívásra 20 percen belül rendelőben

Vasárnap: 08:00 órától 16:00 óráig rendelőben
16:00 órától 00:00 óráig készenlétben,
telefonhívásra 20 percen belül rendelőben.

Ügyeleti mobilszám: +36 20 250 8583

Abban az esetben, ha a munkaszüneti /pihenő/
ünnepnapok három vagy több napon át tartanak, abban
az esetben az utolsó munkaszüneti /pihenő/ ünnepnap
vasárnapnak tekintendő, az azt megelőző napok pedig
szombatnak az ügyeleti rendelési idő tekintetében.

MÁTÉ TEMETKEZÉS

MÁTÉ ZOLTÁN
tulajdonos

Martonvásár, Bajcsy-Zs. u. 12-14.
(a temető bejáratánál)

Állandó ügyelettel: (70) 567-69-97
Telefonszámaink: (70) 567-69-97
Iroda/fax: (22) 461-485
Nyitva: hétfőtől vasárnapig 8-16 óráig

Friss információk a www.martonvasar.hu oldalon.

MIT NE DOBJUNK A TŰZRE!

Ha hulladékkal, műanyaggal, használt autógumival, forgácslappal, ablakkerettel, festett vagy lakozott fával, ronggyal, cipővel, színes papírral fűt, rengeteg veszélyes, rákkeltő anyagot juttat a levegőbe, mellyel nemcsak a környezetet, de az Ön és Családja egészségét is veszélyezteti. **NE TEGYE!**

A zöldhulladék elégetése szintén nagyon káros a környezetre. 100 kg avar és kerti hulladék elégetésével akár 90 millió köbméter levegő is elszennyeződhet. **NE ÉGESSE EL!**

INKÁBB KOMPOSZTÁLJON! A zöldhulladék tápanyag is lehet, hasznos komposzt állítható elő belőle. Ezzel nem csak a környezetet óvja, de értékes forintokat takaríthat meg.

MIT DOBJUNK A TŰZRE?

Fontolja meg, milyen tüzelőanyaggal fűt! Saját és Családja egészsége a tét. Ha fával fűt, válassza tüzelőnek a száraz tűzifát, a fabrikettet vagy a fapelletet. Így nemcsak környezetét kíméli, de akár 20-30%-kal is csökkentheti fűtési költségeit.

Fűtsön legalább 12 hónapig szárított tűzifával. Ha lehetőségei engedik, a legjobb megoldás, ha saját maga szárítja a fát.

Csak a száraz keményfa használható gazdaságosan (ilyen pl. a bükk, tölgy, akác, gyertyán). A puhafák nem alkalmasak a tüzelésre, így például a fenyőfajták a magas gyantatartalmuk miatt, vagy a gyümölcsfák, melyek gyorsan, nagy hőleadással égnék és ezzel megterhelik a tüzelőberendezést és a kéményt.

A lignit és a barnaszén használata nem gazdaságos és magas kéntartalmánál fogva jobban szennyezi a levegőt és veszélyezteti egészségünket.

TEGYEN JÓ FÁT A TŰZRE!

HOGYAN FŰTSÜNK?

Ellenőriztessük rendszeresen kazánjainkat! A rendszeresen karbantartott tüzelőberendezés nagyobb hatásokkal és biztonságosan működik, ezáltal a fűtés költségeit is csökkenti.

Mindig a megfelelő tüzelőanyagot tegyük a kazánba! A nem megfelelő tüzelőanyag, vagy a hulladék eltüzelése berendezésünket is károsíthatja és egészségünket, akár életünket is veszélyeztetheti.

EZ AZ ÖN FELELŐSSÉGE IS!

EGÉSZSÉGÜNK NEM TŰZRE VALÓ!

Szomorú tény, hogy a nem megfelelő módon történő egyéni fűtéssel vagy zöldhulladék égetéssel nagyban hozzájárulunk környezetünk károsításához, egészségünk veszélyeztetéséhez.

A légszennyezés növeli a légúti és keringési megbetegedések kockázatát, könnyen asztmát, agyvérzést vagy szívinfarktust is okozhat.

NE TEGYE KOCKÁRA EGÉSZSÉGÉT!

FŰTSÖN FELELŐSEN, FŰTSÖN OKOSAN!

Ma Magyarország egyik legsúlyosabb környezetegészségügyi problémája a lakossági fűtés okozta levegőszennyezés. Ez a légzőszervi megbetegedések legfőbb okozója, és különösen nagy veszélyt jelent gyermekeinkre. Nem mindegy, hogy mivel fűtünk, mit dobunk tűzre.

Kevesen tudják, de hazánkban évente 6-8 ezer ember hal meg a légszennyezettség miatt.

A Fűts Okosan! kampány célja, hogy felhívja a figyelmet a lakossági hulladékégetés tilalmára és káros hatásaira, az egyes tüzelőanyagok használatának veszélyeire, valamint hogy elérhetővé tegyen minden olyan információt, amely a helyes fűtési technikákat ismerteti.

Bízunk benne, hogy Önnel együtt, közösen pozitív változást tudunk elérni a levegő minőségében és ebből fakadóan az egészségi állapotban is.

www.futsokosankampany.hu

FŰTENI SOK MINDENNEL LEHET, de a hulladék nem tűzre való!

www.futsokosankampany.hu